

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา(descriptive study)โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อเปรียบเทียบการดูแลตนเองของผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 ในกลุ่มที่ควบคุมระดับน้ำตาลได้ดีมากและในกลุ่มที่ไม่สามารถควบคุมระดับน้ำตาลได้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้เป็นผู้ป่วยทั้งเพศหญิงและเพศชายและได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่าเป็นผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 ที่มาติดตามการรักษาที่แผนกผู้ป่วยนอกในคลินิกเบาหวาน โรงพยาบาลสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ ถึง เดือนเมษายน 2549

การเลือกกลุ่มตัวอย่างครั้งนี้ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ตามคุณสมบัติที่กำหนดไว้ คือ

1. ได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่าเป็นเบาหวานชนิดที่ 2 และได้รับการรักษาด้วยยาชนิดรับประทานและ/หรือฉีดอินซูลิน
2. มีสติสัมปชัญญะดี
3. ไม่มีความบกพร่องด้านสมอง และการติดต่อสื่อสาร
4. สามารถปฏิบัติกิจกรรมการดูแลตนเองได้
5. ยินดีตอบแบบสัมภาษณ์

ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง คำนวณได้ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2} \quad (\text{Yamane, 1970 อ้างใน ประคอง กรรณสูตร})$$

n = ขนาดของตัวอย่าง

N = ขนาดของประชากร

e = ความคลาดเคลื่อน (ในการศึกษานี้มีค่า=0.1)

กลุ่ม A กลุ่มที่ควบคุมระดับน้ำตาลได้ดีมาก (FBS 80 – 120 มิลลิกรัม/เดซิลิตร)

กลุ่ม A มีขนาดประชากร(N) จำนวน 524 ราย ซึ่งได้มาจากจำนวนผู้ป่วยที่มาติดตามการรักษาที่แผนกผู้ป่วยนอกในปี 2548

จากการคำนวณกลุ่ม A มีขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (n) จำนวน 84 ราย

กลุ่ม B กลุ่มที่ไม่สามารถควบคุมระดับน้ำตาลได้ (FBS > 180 มิลลิกรัม/เดซิลิตร)

กลุ่ม B มีขนาดประชากร(N) จำนวน 553 ราย ซึ่งได้มาจากการจำนวนผู้ป่วยที่มาติดตามการรักษาแผนกผู้ป่วยนอกในปี 2548

จากการคำนวณกลุ่ม B มีขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (n) จำนวน 84 ราย

จากการคำนวณพบว่า จะต้องใช้จำนวนตัวอย่างไม่น้อยกว่า 84 ราย เพื่อให้ได้ตัวอย่างที่เป็นตัวแทนในการศึกษา จึงเลือกตัวอย่างไว้จำนวนทั้งสิ้น 87 ราย

ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาการดูแลตนเองของผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 ทั้งเพศหญิงและชาย ในกลุ่มที่ควบคุมระดับน้ำตาลได้ดีมากและในกลุ่มที่ไม่สามารถควบคุมระดับน้ำตาลได้ ที่มาติดตามการรักษาแผนกผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลสันป่าตอง อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสัมภาษณ์การดูแลตนเองของผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 ที่ใช้รับประทานและ/หรือฉีดอินซูลิน ตามกรอบแนวคิดการดูแลตนเองของโอเร็ม ลักษณะแบบสัมภาษณ์ แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 แบบสัมภาษณ์ข้อมูลทั่วไปของผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ค่าดัชนีมวลกาย ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน สิทธิการรักษา ระยะเวลาของการเป็นเบาหวาน โรคประจำตัวอื่น ๆ นอกจากเบาหวาน ระดับน้ำตาลในกระแสเลือด ชนิดของยาที่ใช้ และประวัติการสูบบุหรี่

ส่วนที่ 2 แบบสัมภาษณ์การดูแลตนเองของผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 ชนิดใช้ยา รับประทาน และ/หรือฉีดอินซูลินจำนวน 34 ข้อ คือ ให้ผู้ป่วยตอบว่า ถูก หรือ ผิด กำหนดให้ค่าคะแนนดังนี้ตอบถูกต้องคือ = 1 ตอบผิดและไม่ทราบ = 0 พร้อมบรรยายละเอียดและเหตุผลที่กระทำและไม่กระทำ การดูแลตนเองนั้น ๆ เพื่อนำมาเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ

ประกอบด้วยข้อคะแนน จำนวน 34 ข้อแบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่

1. การดูแลตนเองเกี่ยวกับการควบคุมอาหาร	จำนวน 10 ข้อ
2. การดูแลตนเองเกี่ยวกับการออกกำลังกาย	จำนวน 6 ข้อ

3. การดูแลตนเองเกี่ยวกับการใช้ยาและติดตามการรักษา	จำนวน 6 ข้อ
4. การดูแลตนเองเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพอนามัยทั่วไปและการดูแลเท้า	จำนวน 7 ข้อ
5. การดูแลตนเองเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขภาวะแทรกซ้อน	จำนวน 5 ข้อ

การหาคุณภาพเครื่องมือ มีดังนี้

การหาความตรงของเนื้อหา (Content Validity) ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา โดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านการแพทย์ และพยาบาล 3 ท่าน คือ

นายแพทย์ประจำคลินิกเบาหวาน โรงพยาบาลสันป่าตอง	จำนวน 1 ท่าน
อาจารย์พยาบาลผู้เชี่ยวชาญด้านโรคเบาหวาน	จำนวน 1 ท่าน
พยาบาลผู้มีประสบการณ์ในการดูแลผู้ป่วยเบาหวาน	จำนวน 1 ท่าน

ปรับปรุงแบบสัมภาษณ์จากการหาความตรงของเนื้อหา จากนั้นจึงนำแบบสอบถาม ไปหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำไปทดลองใช้กับผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 ที่รับประทานยารับประทาน และ/หรือฉีดอินซูลิน ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มที่ควบคุมระดับน้ำตาลได้ดีมาก จำนวน 15 ราย และในกลุ่มที่ไม่สามารถควบคุมระดับน้ำตาลได้ แล้วนำค่าที่ได้มาหาความเชื่อมั่นของเครื่อง (Reliability) โดยวิธี ริชาร์ด กู เดอร์สัน 20 (Kuder Richardson, KR 20) ดังแสดงในภาคผนวก ข.

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ทำหนังสือขออนุมัติการเก็บรวบรวมข้อมูลถึงคณะกรรมการจริยธรรม โรงพยาบาลสันป่าตอง อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่
2. ทำหนังสือขออนุมัติการเก็บรวบรวมข้อมูลถึงผู้อำนวยการโรงพยาบาลสันป่าตอง
3. จัดทำรูปแบบใบเซ็นยินยอมเพื่อให้กลุ่มตัวอย่างเซ็นยินยอมในการตอบแบบสัมภาษณ์
4. ผู้วิจัยเข้าพบกลุ่มตัวอย่างเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์และแสดงรายละเอียดของการวิจัย พร้อมกับขออนุญาตทำการเก็บข้อมูล โดยสัมภาษณ์ช่วงเดือน กุมภาพันธ์ ถึง เดือนเมษายน 2549
5. ตรวจสอบความถูกต้องและครบถ้วนของข้อมูล
6. นำข้อมูลไปวิเคราะห์ด้วยวิธีทางสถิติ SPSS version 10.0 (Statistical Package for the Social Science)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษานำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยแจกแจงความถี่ กำหนดค่าร้อยละความแตกต่างระหว่างกลุ่มใช้สถิติ T-test และ Pearson chi- square
2. ข้อมูลการดูแลผู้ป่วยเบาหวาน วิเคราะห์หาร้อยละที่ปฏิบัติได้ถูกต้องเป็นรายชื่อและรายด้าน
3. เปรียบเทียบการดูแลตนเองของผู้ป่วยเบาหวานในกลุ่มที่ควบคุมระดับน้ำตาลได้ดีมาก และกลุ่มที่ไม่สามารถควบคุมระดับน้ำตาลได้ ใช้สถิติ Pearson chi- square และ Fisher' Exact test

สถานที่ใช้ในการดำเนินการศึกษาและการเก็บรวบรวมข้อมูล

ทำการเก็บข้อมูลคลินิกผู้ป่วยเบาหวาน โรงพยาบาลสันป่าตอง อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่

ระยะเวลาในการศึกษา

ตั้งแต่ 16 กุมภาพันธ์ - 1 เมษายน 2549